

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VIII. Non debere Ecclesiam, quæ veritatis magistra sit, literatos & eloquentes, qui Catholici haberi velint, in sua libertate relinquere: licet id Philosophis & Magistratibus ciuilibus olim ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

in magna fuerant domo, id est, in Ecclesia, in qua non modò vasa aurea sunt & argentea, verùm etiã lignea, & fictilia, ad contumeliam, non ad honorem destinata: tamen, neque cùm adhuc in ea visibiliter versarentur, & eorum in illa sermo sicut cancer occultius serperet, ad ipsius vnitatem pertinebãt, qui communem, quam in aliis subuerterent, non tenebant fidem: & eieci postea sunt, traditique satanã, vt quia prius intus corpore, animo foris erant: postea nec corpore intus remanerent, hoc est, ea conuersatione quæ Christianis inter eos esse consuevit, qui ad eandem agnoscuntur Ecclesiasticam societatem, propter danda & accipienda Sacramenta, pertinere. Iudicium igitur tanti Apostoli si securi fuerimus, vti meritò omnes sequi debemus, non Christiani nominis professio, non generalis in Deum & Christum, atque etiã Ecclesiã fides, non confusa nobis & indistincta singulorum fidei articulorum sufficiet confessio, sed omnino cum verbis fidei communibus, sensum etiã communem & assensum requiremus: neque eos qui publica obiecti & inuoluti confessione, euis interim sensum corruptumpent, magis aut Catholicos, aut in Ecclesiã tolerandos familia iudicabimus, quàm illos in domo quam ferendos, qui eius moliri ruinam sub ipso fuerint tecto deprehensi.

CAPVT VIII.

Non debere Ecclesiam, qua veritatis magistra sit, literatos & eloquentes, qui Catholici haberi velint, in sua libertate relinquere; licet id Philosophis & Magistratibus civilibus olim concessum fuerit.

QVIB igitur est quod aiunt quidam: Quomodo magistratus olim gentilis varias Philosophorum sententias sectas que tolerabat, propterea quod omnes

Philo-

Philosophi, & docti homines atque eruditi haberentur, quamuis eos inter se non consentire animaduertent: ita modò Ecclesiam sui temporis, homines egregiè literatos, & magna eloquētiae gratia præditos, qui se præsertim Christianos & Catholicos esse, atque haberi velle proclamant, in Christianarum oportere disputationum libertate relinquere. Cur enim liberis ac generosis animis, tātum imponatur iugum, vt ad alienum per omnia sensum deprimantur? quid puerilitati similius? Quibus quidem in scriptis ac verbis (nam & dicuntur eiusmodi nunc, & scribuntur a generosis istis Libertinis) plura insunt profanæ mentis peccata. Primum, quòd ad exemplar Babylonis, castrorum Dei, domus Domini, sponsæ Christi institutio & forma reuocetur. Secundum, quòd apud eiusmodi homines, tanti sit secularis literaturæ splendor, vt eo quidquid videatur esse perfusum, cōtinuò etiam in Christiani dogmatis rebus, quoquo modo ad diuini verbi normam tractatis, satis eruditum & doctum habeatur. Tertium, quòd verè generositatis & libertatis ignari, non animaduertant eam demum veram animi nobilitatem esse, qua, sicut Paulus ait, humanus intellectus captiuatur in obsequium fidei. Quartum, quòd cum adhuc pueri sint, sensibus, tamen eam suæ mentis pueritiam nō agnoscentes, volunt magistrari priusquam bene didicerint. Quintum, quia perturbatur ordo bonus discipulorum & docentium, rectorum atque subditorum: cum dicat Apostolus: Omnia honestè, & secundum ordinem fiant in vobis. Alioquin & mulieres quæ generosæ imprimis haberi volunt, longèque à puerili institutione distare, libertatem à Paulo sibi ademptam queri poterunt: quòd eas in Ecclesijs tacere iussit, loqui prohibuit. Postremò, quid simile Ecclesie Dei, cum profano gentium magistratu? Illi enim Philosophorum disputationes, vel vt deliramentum

2. Cor. 14.

ta spernebant; vel vt ad sese nihil pertinentia, pro nihilo ducebant; vel cum deesset illis discutienda iudicandi que facultas, magis mirabantur quam insectabantur. Quid enim inter colores cæci discreuissent? quodnam alijs præferre potuissent lumen, qui densissimis ipsi tenebris laborarent? Quæ illis ad docendum, regendosque disciplinarum ludos auctoritas? Cum autem iam de Ecclesia ipsa, quæ sit; & de Sacramentis eius, quonam sint; & de iustitiæ ratione, qua beata vita acquiratur, variè hoc tempore disputetur; resque illæ sint eiusmodi, vt quid de illis sentiatur, Ecclesiæ ipsius, & omnium Christianorum, quorum ei salus curæ est, vebemèter intersit: si de hisce rebus iudicandi, & quod omnes tenere debeant, decernendi, præscribendi que facultatem Ecclesia Christi nõ habeat, præcipua profectò caret auctoritate docendi: nec magistra veritatis idonea est, quæ tam magnis necessariisque de rebus nequeat iudicare. Atqui in hoc posita est, vt tanquam magistra audiretur: vt ei, re quapiam in religione controuersa, tanquam iudici acquiesceretur: vt, si quis eam non audiret, is habendus esset sicut Ethnicus & Publicanus. Reuera enim si cognoscendæ ac dijudicandæ cuiusque doctrinæ, quæ sub nomine Christiano profertur, auctoritatem accepit Christi Ecclesia: hanc sedulo cum opus est commonstrat, ac fideliter adhibet, suoque munere probè fungitur, ad suorum confirmationem filiorum, adistente sibi præsertim ad eam rem, semper Christo, & in omnè per suum Spiritum deducente veritatem: cuius etiam veritatis columna est & firmamentum, quod eam sustineat, & confirmet in eorum animis qui eius complexu continentur. Si autem non accepit, sed suo quisque sensui & iudicio relictus est in Dei rebus; satisque sit, ab ea Matre nos semel in Christo esse regenitos, & in iustitiæ lucem editos, neque postea certo eiusdem lacte nutrir,

tixi,

triri, neque educari, neque prouehi, quasi per quosdam
 atatum gradus, neque ad virile robur confirmari, ne-
 que ab eadem regi, & subinde corrigi valeamus: nihil
 superest nisi vt simus sicut paruuli fluctuantes, & cir-
 cumferamur omni vento doctrinae, ac sicut paruuli
 nondum matres suas discernentibus contingit, qui-
 buscunque papillas ingerentibus, sine discrimine ora
 praebeamus atque infigamus, varioq. lacte nutriti, &
 vitiatu corrupti atque deprauati, neque recte grande-
 scere, aut firmi stare, aut valetudinem tueri possimus.
 Tu hinc mihi forsitan dices, de quibus acceperit do-
 cendi & decernendi auctoritatem, de quibus non, hoc
 est, filius & quidem paruulus suae praescribet matri,
 quo debeat ipsum lacte nutrire, discipulus, & is qui-
 dem qui nondum recte institutus sit, magistro praescribet
 suo, quousque illi sit in doctrina tradenda pro-
 grediendum. Non pudet? si quis incidere articulus de
 quo te ipsum audire velis, tuique iudicij libertate frui,
 de eo negabis Ecclesiam habere iudicandi facultatem
 & illi detrahes iudicium, quod tibi arroganter assu-
 mas, vel alteri cuiquam, quem complecti libuerit, de-
 feras? Duodecim, inquis, fidei articulos, & generalia
 quaeque doctrinae Christianae capita, quae ex Scripturis
 proferantur, proponere suis filiis Ecclesia potest: in rel-
 ligendi vero tractandique rationem cuique liberam
 esse patiatur. Atqui non verbis, inquam, nudis, quan-
 tumuis sacris & optimis, sed certis purisque verborum
 sensibus animi nostri reficiuntur. Neque nobis ideae
 Platonicae, aut generales & confusae principiorum no-
 tiones tribuere possunt standi in fide firmitatem, vt
 certis gressibus, fixisque vestigijs procedamus, sed par-
 ticularibus distinctisque rerum salutarium concep-
 tibus firmemur necesse est. Quos si Ecclesia non praes-
 tar, infirmi & imbecilles, ventorumque iactationibus
 obnoxij ab ea relinquimur. Imò vero necdum bene

concepti & nati, informi duntaxat fidei fœtu concepto, quasi per abortum eijcitur. Non potest igitur Ecclesia mater dicere, quòd Paulus Ecclesiæ filius poterat: Filioli, quos iterum parturio, donec Christus formetur in vobis. Quamquam & huic ipsi Paulo Liberini credo isti dicturi sunt: Noli Paule, noli te formatum in nobis Christum recipere; satis fuerit si prima rudimenta & principia tradas: nos nostro, vel eorum quos delegerimus, arbitrio formam deinceps inducemus. Tu modò Christum nobis dicit esse Iesum: nos ei, si videbitur, diuinitatem qua Patri sit æqualis, tribuemus. Tu per illum iustificari nos tantummodo commonstra nobis: quibus autem in rebus ea iustificatio sita sit, ipsi dispiciemus. Hoc si erubescit Paulo dicere, cuius epistolas verebuntur; non idem erubescit dicere Ecclesiæ, cuius se esse filium & Paulus agnoscit, tanquam Pauli epistolas vel intelligere & interpretari non valenti, vel earum difficiliorens sensus, cum orta de ipsis controuersia est, illustrare & proferre noli? horum enim aliquid fateare necesse est: de Scripturarum sensibus iudicare Ecclesiam non posse; aut si possit, nolle: aut cum id cuperet, non expedire ut fiat, existimare. Si non potest, misera est, quæ abs te suo discipulo superetur. Si potest, sed per ignauiam negligit; aut recusat facere per inuidiam; tunc profectò magistra non satis idonea est, & omnino non mater, sed nouerca dicenda: quæ bono doctrinæ lacte suppresso, noxiarum interpretationum succis, filios suos corrumpi sinit. Sponsa etiam Christo indigna est, quæ ræ deformitatis nota maculetur. Si autem tam multis eius passim filijs, veros Scripturarum sensus, & genuinas expositiones tam auide quærentibus, proferre eas & enucleare iudicat non expedire, neque id iudicare sine grauiissima ratione possit: hanc ipsam si quis requirat, cuius erit reddere? Si tuum, scio quid dices:

Liber-

Libertatis enim gratia sic comparatum esse pronun-
ciabis. Si verò Ecclesiæ est, suorum consiliorum facto-
rumque proprias reddere rationes, profer quas reddi-
dit? Cæterùm scire velim, cur non expediat, imò etiã
necessè sit, cum præsertim grauíssimis de scripturæ cu-
iuspiam sensu dissidiis Christianus orbis colliditur,
enucleare atque edisserere ipsam loci sententiam, ean-
demque publico decreto euulgare & firmare? nemo
quin ita faciendum sit, dubitat, qui paci, qui vnitati &
concordiæ, qui salutí animarum consulendum esse
arbitretur. Ex quo conficitur, tam piã adeoque ne-
cessariã prudentiam nunquam Ecclesiæ Christi de-
fuisse: quin exortis videlicet ob fidei quæstiones con-
trouersis, iamque iisdem motus in Ecclesia & turbati-
generare incipientibus, discussa re tota, & Scriptura-
rum locis diligenter examinatis, habitaque superio-
rum temporum fidei ratione, decreuerit maturo iudi-
cio quid esset de re proposita sentiendum, quid sine
cunctatione retinendum, quid denique, remotis dam-
natisque ijs quæ aduersentur opinionibus ac senten-
tiis, in Ecclesia & domo Dei clarè constanterque præ-
dicandum. Vsa hac prudentia est in Hierosolymitarum
Synodo, cõtra Iudaizantes: in Nicæna, contra Arianos:
in Constantinopolitana, contra Macedonium: in
Ephesina prima, contra Nestorium atque Dioscorum:
in Chalcedonenſi, cõtra Eutychem: in Nicæna secunda,
contra Iconoclastas: in Florentina, contra Græcorum
de Spiritus sancti processione sententiam. Postremo
(ne cunctas recenseamus Synodos) & hac ætate no-
stra, in Tridentina Synodo, aduersus nouorum quo-
rundam magistrorum, noua, & prioribus seculis ma-
gna ex parte inaudita placita, quæ nouissimis huius
temporibus Christianas Respublicas non mediocri-
ter perturbarunt, è quibus nonnullas etiam euertere
funditus. Quæ cum ita sint, quid obsecro iam in his

quæ definita sunt, clareque adedò proposita, vt non possit ignorantia prætexi: quid (inquam) modò tuis sensibus relictum censes ad opinandi libertatem? Si priorum tibi Conciliorum decreta recipienda putes, posteriorum quoque suscipienda erunt: si posteriora repudias, nec hoc tibi reliqueris, cur plus deferre debeas prioribus. Eiusdem enim Ecclesiæ Synodos esse has omnes clarissimè constat: in quibus, post Petrum Romani Præsules per seipso, vel suos Vicarios, præserunt: in quibus Episcopi & Sacerdotes, quorum de numero non pauci Martyres & Confessores existerunt, Pastorū Ecclesiæ munere egregiè perfuncti sunt. Si degeneravit posterior Ecclesia, adeoque defecit ab integritate prioris, vt suorum decretorum vim & robur amiserit: vbi Christi promissa erunt? Neque enim cum ea se futurum primis dumtaxat annis promiserat; sed, Ego (inquit) vobiscum sum vsque ad cōsummationem seculi. & Portæ inferorū non præualebunt aduersus eam. Quamuis hic istorum sit incredibilis labor, vt ostendāt quando quoque primū tempore Ecclesia Romana degenerare cœperit, & propter quas causas, atque olim quidem ij qui dicti sunt Pauperes de Lugduno, vsque ad beatum Siluestrum Ecclesiam in Episcopis perdurasse aiebant: nunc verò quinquaginta annorum defectionē accensant quidam: alij trecentorum annorum: alij mille ab hinc annorum consensum oppugnare se, superiorum verò temporum Ecclesiam venerari profitentur. Quam ob causam? propter Romanorum Pontificum præsumptam auctoritatem? propter ceremoniarum vsum? propter ieiuniorum leges? propter vitia morum? hæc quidem postrema nec Apostolorum defuere temporibus. Nec iuuare potest hæreticos, si, quemadmodum diuus Hieronymus ait, in nostro corpore nequus apparuerit. Cetera verò certissimis grauissimorum auctorū testimoniis,

qui

Ad Pamphiliū & Marcellum, eius exordii: Rursus orientalis vsus locupletis meritis.

qui intra primos illos quingentos annos scripsere, luculentissimè demonstrantur. Nec sunt omnes homines tam fungi, aut stipites, aut temporum imperiti, ut eos nesciant, qui sic loquantur, nihil aliud quàm verba dare simplicibus: fecerintque magis ingentè, si apertè fateantur, se confusè conuellerè quæ abs mille quingentis annis inualuere. Quod eùm fecerint, quænam post Apostolos demonstrari Christi Ecclesia potuit? quænam, rogo, illa tam inuicta Ecclesia fuit, ut aduersus eam inferorum portæ non possent præualere? quænam superstes ab ipsis ecclesiarum fundatoribus Ecclesia Christiana relicta est, quæ & testis, & columna veritatis, & custos religionis, & vtriusque iudex fidelis esset? Quænam Ecclesia Christi in terris fuit, si non ea quæ temporibus Ambrosij, Hieronymi, Chrysostomi, Augustini, Prosperi floruit? in cuius societatem vocatæ Gentes plurimæ? cuius auctoritatem Reges venerati sunt? quæ claruit miraculis, exornata est virtutibus, doctissimis Episcopis abundauit? Hoc ergo rediguntur, ut si illius temporis agnoscant Ecclesiam, hanc, quæ illi successit in doctrina & cultu consimili, non possint despiciere: si illam negent, nullam fuisse in terris Ecclesiam necesse habeant confiteri. At sunt nonnulli qui hanc quidem præsentem non despiciant, verùm propter aliquos nequos, minus ei censeri esse tribuendum. quibus dicendum est, primùm neuis morum quidem nullam vnquam Ecclesiam caruisse: et si neui offendunt eiusmodi, cur non ad multorum egregias virtutes attendunt? quid magis præ posterum, quàm ad saxa inspicere, ad quæ impingas potius quàm ad florentia bonorum plantaria, quibus erigaris? Deinde, quod ad doctrinam pertinet, nihil habet præsens Ecclesia prius & potius, quàm ut ad veterem doctrinam sua decreta prorsus accomoderet: idque ita feliciter assequitur, ut eùm hoc aduersari

ipſi ſentiant, nullum habere ſe fateantur aſylum me-
 lius, quàm ſi de ſolis ſcripturis diſputeretur. Denique
 talẽ quẽpiam, qui propter Eccleſiẽ præſentis quos
 dicit nãuos, minùs eius fidendum eſſe decretis, ſibi
 aliſq. perſuadet. euſmodi ergo hominem interrogo,
 utrũ veram eſſe hanc Chriſti Eccleſiam credat, an
 non credat? ſi credit eſſe, cur dubitat amplecti quẽ de-
 cernit? cur non conſtringi ſe decretis eius ſentit, cùm
 ſcriptum ſit: Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut
 ethnicus & publicanus? ſi autem non credit, quãro,
 propter nãuos aliquos leuioreſ utrũ Eccleſiam eſſe
 deſiſſe arbitretur? hoc quidem iſti non ſentiunt.
 Quocirca cùm Eccleſiam de ſcripturis & eius au-
 thoritate intelligant; nihil reſtat, niſi vt hanc ſibi de
 eius decretis ac definitionibus amputent diſputandi
 libertatem.

CAPVT IX.

*Explicantur quadam Apoſtoli ſententiã, qua pro opinandõ
 libertate facere videantur.*

NAM eſi dicat Apoſtolus, ad Romanos ſcribens, Rom. 14.
 Vnusquisque in ſuo ſenſu abundet; ſiue, vt alij
 reddunt, Vnicuique mens ſua ſatisfaciat; atque id &
 quibuſdam in hominibus, & in certo quopiam gene-
 re rerum, aliquando locum habeat: non tamẽ ad quã-
 cunque alia rapiendum eſt. Infirmis ſanẽ quibuſdam,
 quales ij erant, de quibus beatus Apoſtolus verba fa-
 ciebat, quorum adhuc erat à Lege ad Chriſtum no-
 uella conuerſio, cõcedi potuit hoc in eo genere rerum
 quo de agebatur: in quo ſiue hoc fieret, ſiue omittere-
 tur, neutrum tamen per ſeipſum officiebat pietati. Si-
 ue enim olus manducarent, abſtinentes adhuc à cibis
 Moſaica Lege prohibitis; ſiue nullo ciborum actõ
 delectu, quiduis ſine discrimine in cibum ſumerent;
 præſertim cùm illud prius fieret nondum ſatis clara

f

&